

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada – Government

*Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit/
Ministarstvo Obrazovanja i Nauke, Tehnologije i Inovacija / Ministry of Education, Science, Technology and Innovation*

UDHËZIM ADMINISTRATIV (MASHTI) NR. M /2021 TRANSFERI DHE FORMAT E TRANSFERIT
TË DIJES DHE TEKNOLOGJISË

ADMINISTRATIVE INSTRUCTION (MESTI) NO. M /2021 TRANSFER AND FORMS OF
KNOWLEDGE AND TECHNOLOGY TRANSFER

ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO (MONTI) BR. M /2021 TRANSFER I OBLICI TRANSFERA
ZNAJJA I TEHNOLOGIJE

Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit, Në mbështetje të nenit 14 Ligji nr. 06/1-049 për Inovacion Shkencor dhe Transfer të Dijes dhe Teknologjisë, Gazeta zyrtare nr. / nr. 20 / 26.11. 2018), nenit 8, paragrafit 1, nënparagrafit 1.4, nenit 14 paragrafit 1 nënparagrafit 1.7, shtojcës 1 pikës 7 të Rregullores (QRK) nr. 02/2021 për Fushat e Përgjegjësisë Administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe Ministrive si dhe Udhëzimit administrativ nr. 03/2013 për standardet e hartimit të akteve normative (GZ, nr. 03/2013, dt. 16.05.2013), nxjerr: UDHËZIM ADMINISTRATIV TRANSFERI DHE FORMAT E TRANSFERIT TË DIJES DHE TEKNOLOGJISË Neni 1 Qëllimi Ky Udhëzim administrativ ka për qëllim përcaktimin e parimeve të përgjithshme në mbështetje të zbatimit të Ligjit për Inovacion Shkencor dhe Transfer të dijes dhe Teknologjisë.	Ministry of Education, Science, Technology and Innovation, Pursuant to Article 14 of the Law no. 06.1-049 for Scientific Innovation and Transfer of Knowledge and Technology, Official gazette no. 20/26.11.2018), Article 8, paragraph 1, sub-paragraph 1.4, Article 14 paragraph 1 sub-paragraph 1.7, Annex 1 point 7 of Regulation (GRK) no. 02/2021 on areas of administrative responsibility of the Prime Minister’s Office and Ministries and the administrative instruction, no: 03/2013 on the standards for drafting normative acts (OG, no. 03/2013, dated 16.05.2013), issue: ADMINISTRATIVE INSTRUCTION TRANSFER AND FORMS OF KNOWLEDGE AND TECHNOLOGY TRANSFER Article 1 The purpose This Administrative Instruction aims to define the general principles in support of the implementation of the Law for Scientific Innovation and Transfer of Knowledge and Technology.	Ministarstvo Obrazovanja, Nauke, Tehnologije i Inovacije, U skladu sa članom 14 Zakona br. 06 / 1-049 o naučnim inovacijama i transfer znanja i tehnologije, Službeni glasnik br. / ne. 20 / 26.11. 2018), član 8, stav 1, podstav 1.4, član 14 stav 1 podstav 1.7, Aneks 1 tačka 7 Uredbe (VRK) br. 02/2021 o oblastima administrativne odgovornosti Kancelarije premijera i ministarstava kao i Administrativno uputstvo br. 03/2013 o standardima za izradu normativnih akata (SG, br. 03/2013, od 16.05.2013), izdaje: ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO TRANSFER I OBLICI TRANSFERA ZNAJJA I TEHNOLOGIJE Član 1 Cilj Ovo administrativno uputstvo ima za cilj definisanje opšte principe za podršku sprovođenju Zakona o Naučnim Inovacijama i Transfer Znanja i Tehnologije.

Neni 2 Objektivat	Article 2 Objectives	Član 2 Objektivi
1. Nxitja e transferimit të njohurive dhe teknologjisë si motorët kryesorë të zhvillimit ekonomik, duke i pasur parasysh në veçanti zhvillimet e fundit në ekonomi dhe treg. 2. Mbështetja për ndërlidhjen e njohurive dhe teknologjisë, përkatësisht lidhjen e hulumtimit, universitetet dhe industrinë si parakusht i Strategjisë së BE-së- Lisbonë, duke i ngritur, në këtë mënyrë, aftësitë konkurruese të ekonomive. 3. Mbështetja e partneritetit ndërmjet qarqeve akademike dhe sektorit privat, që e bën teknologjinë të qasshme për të gjithë, përkatësisht ndërlidhjen e kërkimeve shkencore me tregjet. 4. Informim lidhur me atë se njohuritë dhe teknologjia mund të transferohen jo vetëm nga organizatat hulumtuese, por edhe nga një sektor industrial në një tjetër, ose nga një kompani në një kompani tjetër.	1. Promoting the knowledge and technology transfer as the main engines of economic development, taking into account in particular recent developments in the economy and market. 2. Support for the interconnection of knowledge and technology, namely the link between research, universities and industry as a precondition of the EU Lisbon Strategy, thus enhancing the competitiveness of economies. 3. Supporting the partnership between academic circles and the private sector, which made technology accessible to all, namely linking research with markets. 4. Information on how knowledge and technology can be transferred not only from research organizations, but also from one industrial sector to another, or from one company to another.	1. Podsticaj znanja i tehnologije kao glavni pokretač ekonomskog razvoja, imajući u vidu naročito poslednji razvoj u ekonomiji i tržištu. 2. Podrška međusobnoj povezanosti znanja i tehnologije, odnosno veze između istraživanja, univerziteta i industrije kao preduslov Strategije EU-Lisabonske, čime se povećava konkurentnost privreda. 3. Podrška partnerstvu između akademskih krugova i privatnog sektora, što čini tehnologiju dostupnom svima, odnosno povezivanje istraživanja sa tržištima. 4. Informisanje u vezi toga da se znanje i tehnologija mogu preneti ne samo iz istraživačkih organizacija, već i iz jednog industrijskog sektora u drugi, ili iz jedne kompanije u drugu.

Neni 3 Përkufizimet	Article 3 Definitions	Član 3 Definicije
1. Përkufizimet që janë përdorë në këtë Udhëzim administrativ kanë kuptime të përcaktuara. 2. Transferimi i njohurive dhe teknologjisë - transferimi i të drejtës dhe pronësisë ose të drejtës për të shfrytëzuar një pjesë ose tërë teknologjinë ose idenë nga pala e cila e ka të drejtën ta transferojë këtë lloj teknologjie ose njohurie.¹ 3. Transferimi i teknologjisë zhvillohet në rastin kur organizata në të cilën zhvillohet një teknologji dallon nga organizata e cila e sjellë teknologjinë në treg. 4. Infrastruktura hulumtuese janë hapësirat, burimet dhe shërbimet në pronësi të OKH-ve - Organizatave që Kryejnë Hulumtime dhe të cilat shfrytëzohen nga komunitetet hulumtuese për të zhvilluar hulumtime dhe për ta nxitur inovacionin në fushat e tyre. Këtu përfshihen: laboratorët për kërkime shkencore, pajisjet themelore shkencore (ose setet e instrumenteve),	1. The definitions used in this Administrative Instruction have defined meanings. 2. Knowledge and technology transfer - the transfer of the right and ownership or the right to use part or all of the technology or idea by the party which has the right to transfer this type of technology or knowledge. 3. Technology transfer is developed when the organization in which a technology is developed differs from the organization which brings the technology to market. 4. Research Infrastructure are spaces, resources and services owned by OCRs - Organizations Conducting Research - which are used by research communities to conduct research and foster innovation in their fields. These include: research laboratories, basic scientific equipment (or sets of instruments), knowledge-based resources such as collections, archives and	1. Definicije koje se koriste u ovom Administrativnom uputstvu imaju definisana značenja. 2. Transfer znanja i tehnologije - transfer prava i svojine ili prava korišćenje jednog dela ili čitave tehnologije ili ideje druge strane koja ima pravo da izvrši transfer ovu vrstu tehnologije ili znanja.⁴ 3. Transfer tehnologije se dešava kada se organizacijama u kojima se razvija tehnologija razlikuje od organizacije koja donosi tehnologiju na tržište. 4. Istraživačka infrastruktura je prostor, resursi i usluge u vlasništvu KOI-Organizacija koja obavlja istraživanja i koje koriste istraživačke iz zajednice za sprovođenje istraživanja i da podstakne inovacija u svojim oblastima. To uključuje: laboratorije za naučna istraživanja, osnovnu naučnu opremu (ili set

¹ https://cps.rks.gov.net/wp-content/uploads/2020/08/LAW_NO.06_L049_ON_SCIENTIFIC_INNOVATION_AND_TRANSFER_OF_KNOWLEDGE_AND_TECHNOLOGY.pdf

⁴ https://cps.rks.gov.net/wp-content/uploads/2020/08/LAW_NO.06_L049_ON_SCIENTIFIC_INNOVATION_AND_TRANSFER_OF_KNOWLEDGE_AND_TECHNOLOGY.pdf

burime të bazuara në njohuri siç janë koleksionet, arkivat dhe të dhëna shkencore². 5. Përdoruesit e infrastrukturës hulumtuese janë individët dhe ekipet e OKH-ve - Organizatave që kryejnë Hulumtime. 6. Shpikja e paraqitur si sekret, publikimi i shpikjes dhe aplikimi për patentë.	scientific data. 5. Users of the Research Infrastructure are the individuals and teams of the OCRs - Organizations Conducting Research. 6. The Invention presented as secret, Publication of Invention and Patent Application.	instrumenata), resurse zasnovane na znanju kao što su kolekcije, arhive i naučni podaci.⁵ 5. Korisnici istraživačke infrastrukture su pojedinci i ekipe KOI – Organizacije koje obavljaju istraživanje. 6. Pronalazak predstavljen kao tajna, objavljivanje pronalaska i prijava patenta.
Neni 4 Njohuritë dhe teknologjitë të cilat konsiderohen të transferueshme 1. Njohuritë dhe teknologjitë e reja të cilat mundësojnë konkurrencë shkencore dhe ekonomike, përkatësisht promovimin e kërkimit shkencor, produkteve të reja, që mbrojnë shëndetin e njeriut, fatkeqësitë natyrore, mbrojnë mjedisin dhe promovojnë të gjelbrën. 2. Njohuritë dhe teknologjitë të cilat konsiderohen si të transferueshme janë ato njohuri dhe teknologji që promovojnë identifikimin, shfrytëzimin dhe, kur është e	Article 4 Knowledge and technologies that are considered transferable 1. New knowledge and technologies that enable scientific and economic competition, namely the promotion of scientific research, new products that protect human health, natural disasters, protect the environment and promote green. 2. Knowledge and technologies that are considered transferable are those knowledge and technologies that promote the identification, use and, where	Član 4 Znanja i tehnologije koje se smatraju prenosivim 1. Nova znanja i tehnologije koje omogućavaju naučnu i privrednu konkurenciju, odnosno promovisanje naučna istraživanja, novi proizvodi koji štite zdravlje ljudi, prirodne katastrofe, štite životnu sredinu i promovišu zeleno. 2. Znanje i tehnologije koje se smatraju prenosivim su ona znanja i tehnologije koje promovišu identifikaciju, upotrebu i, kada je to prikladno, zaštitu intelektualne

² <https://mon.gov.mk/stored/document/Protocol%20on%20Open%20Access%20to%20Research%20Infrastructures...> ENG 1.pdf

⁵ <https://mon.gov.mk/stored/document/Protocol%20on%20Open%20Access%20to%20Research%20Infrastructures...> ENG 1.pdf

përshatshme, mbrojtjen e pronës intelektuale, në përputhje me strategjinë dhe misionin e organizatës dhe hulumtimit publik me qëllim të rritjes së përfitimeve socio-ekonomike³.	appropriate, protection of intellectual property, in accordance with the strategy and mission of the organization and public research in order to increase socio-economic benefits.	svojine, u skladu sa strategijom i misijom organizacije i javnog istraživanja u cilju povećanje socio-ekonomskoe koristi⁶.
Neni 5 Institucionet, instrumentet dhe proceset	Article 5 Institutions, Instruments and Processes	Član 5 Institucije, instrumenti i procesi
1. Institucionet hulumtuese janë akterët kryesorë të transferimit të njohurive dhe teknologjisë që mbështeten nga të punësuarit, hulumtuesit, bashkëpunëtorët e projekteve, studentët e doktoratës, por edhe nga studentët që punojnë në temën e tyre.	1. Research institutions are the main stakeholders in the transfer of knowledge and technology that are supported by employees, researchers, project collaborators, doctoral students, but also by students working on their topic.	1. Istraživačke institucije su glavni akteri u transferu znanja i tehnologije koji su podržano od strane zaposlene, istraživače, saradnike projekta, studente doktorata, ali i studenti koji rade na njihovoj temi.
2. Kompanitë janë akterë të rëndësishëm që zhvillojnë aktivitete hulumtuese përbrenda institucioneve të tyre, ose në partneritet me kompani tjera ose institucione hulumtuese. Në përgjithësi, kompanitë janë blerësit kryesorë të teknologjive që zhvillohen nga organizatat publike.	2. Companies are important stakeholders that carry out research activities within their institutions, or in partnership with other companies or research institutions. In general, companies are the main buyers of technologies developed by public organizations.	2. Kompanije su važni akteri koji sprovode istraživačke aktivnosti unutar svojih institucija, ili u partnerstvu sa drugim kompanijama ili istraživačkim institucijama. Generalno, kompanije su glavni kupci tehnologija koje razvijaju javne organizacije.
3. Financuesit janë, akterë thelbësorë, siç është financimi evropian, i cili kohët e fundit është bërë një instrument shumë i rëndësishëm siç është Horizon Evropa 2021-2027, programet tjera, por edhe	3. Funders are key stakeholders, such as European funding, which has recently become a very important instrument such as Horizon Europe 2021-2027, other programs, but also Innovation Vouchers.	3. Finansiri su glavni akteri, kao što je evropsko finansiranje, koje je u poslednje vreme postalo veoma bitan instrument kao što je Horizon Evropa 2021-2027, drugi programi, ali i vaučeri za inovacije.

³ https://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/ip_recommendation_en.pdf Page 5

⁶ https://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/ip_recommendation_en.pdf Page 5

Voucherët e Inovacionit. 4. Qendrat e Transferimit të Hulumtimeve (QTH) kanë luajtur një rol vendimtar në procesin e transferimit të teknologjisë nga Universitetet Publike ose qendrat hulumtuese dhe kanë karakteristika specifike, që burojnë nga natyra e këtyre qendrave si entitete publike dhe kërkojnë politika specifike. 5. Zyrat për Transferimin e Njohurive dhe Teknologjisë (ZTNjT) si kanalet më të njohura që e lidhin hulumtimin me mjedisin e tregut. Përveç kësaj, këto zyra mund të kontribuojnë si mbështetje për institucionet hulumtuese me indikacione dhe informata që vijnë nga tregu. 6. Qendrat e Ekselencës (QeE) përfshijnë partneritete ndërmjet partnerëve industrialë dhe qarqeve akademike dhe synojnë ta fuqizojnë cilësinë dhe bashkëpunimin, ta ndërtojnë një masë kritike dhe të krijojnë lidhje me qendrat kryesore jashtë vendit. 7. Qendrat e Kompetencës (QK) e ndërlidhin shkencën me industrinë dhe u japin një rol të fuqishëm partnerëve industrialë, hulumtimit të aplikuar dhe rrjeteve industriale.	4. Research Transfer Centers (RTCs) have played a crucial role in the process of technology transfer from Public Universities or research centers, and have specific characteristics, stemming from the nature of these centers as public entities and requiring specific policies. 5. Office for Transfer of Knowledge and Technology (OTKT) as the most popular channels that link research with the market environment. In addition, these offices can contribute as support to research institutions with indications and information coming from the market. 6. Centers of Excellence (CE) involve partnerships between industrial partners and academic circles and aim to strengthen quality and collaboration, build a critical mass and to establish links with the main centers abroad. 7. Competency Centers (CC) link science with industry and give a powerful role to industry partners, applied research and industrial networking.	4. Centri za transfer istraživanja (CTI) su igrali ključnu ulogu u procesu transfera tehnologije od strane javnih univerziteta ili istraživačkih centara i imaju specifične karakteristike, koje proizilaze iz prirode ovih centara kao javni entitet i zahtevaju posebne politike. 5. Kancelarije za transfer znanja i tehnologije (KTZT) kao najpoznatiji kanali koji povezuju istraživanje sa tržišnom sredinom. Pored toga, ove kancelarije mogu da doprinesu kao podrška istraživačkim institucijama sa indikacijama i informacijama koje dolaze sa tržišta. 6. Centri ekselencije (CE) uključuju partnerstva između industrijskih partnera i akademske krugove i imaju za cilj jačanje kvaliteta i saradnje, da izgrade kritične mase i da stvore veze sa glavnim centrima u inostranstvu. 7. Centri kompetencija (CK) povezuju nauku sa industrijom i daju snažnu ulogu industrijskim partnerima, primenjenom istraživanju i industrijskom umrežavanju.

Neni 6 Institucionet me aftësi potenciale hulumtuese në Kosovë	Article 6 Institutions with potential research skills in Kosova	Član 6 Institucije sa potencijalnim istraživačkim sposobnostima na Kosovu
1. Institucionet me aftësi potenciale hulumtuese në Kosovë janë kryesisht universitetet publike, institutet kërkimore-shkencore universitare, si dhe institucionet tjera të arsimit të lartë në Kosovë. 2. Organizatat hulumtuese jouniversitare: 2.1. Akademia e Shkencave dhe Arteve e Kosovës - organizata më e rëndësishme jouniversitare për kërkime shkencore në Kosovë, që promovon mendimin shkencor dhe krijimtarinë artistike. 2.2. Instituti i Albanologjisë në Prishtinë – organizatë kërkimore shkencore jouniversitare në Kosovë. 2.3. Instituti i Historisë - përqendrohet në aktivitetet kërkimore të bazuara në skemën e mobilitetit-vizita në biblioteka dhe arkiva në shtete në rajon. 2.4. Instituti Pedagogjik i Kosovës - organizatë jouniversitare që i bazon aktivitetet e veta në kërkime në fushën e arsimit, kulturës, të menduarit shkencor, kurrikulave dhe fushën e	1. Institutions with potential research skills in Kosova are mainly Public Universities, University Scientific Research Institutes, as well as other Higher Education Institutions in Kosova. 2. Non-university research organizations: 2.1. Kosova Academy of Sciences and Arts - the most important non-university research organization in Kosova, which promotes scientific thought and artistic creativity. 2.2. Institute of Albanology in Prishtina - non-university scientific research organization in Kosova. 2.3. Institute of History - focuses on research activities based on the mobility scheme - visits to libraries and archives in countries in the region. 2.4. Kosova Pedagogical Institute - a non-university organization that bases its activities on research in the field of education, culture, scientific thinking, curricula and the field of reforms in the	1. Institucije sa potencijalnim istraživačkim sposobnostima na Kosovu su uglavnom javni univerzitetsko naučno - istraživačke instituti, kao i druge institucije visokog obrazovanja na Kosovu. 2. Neuniverzitetske istraživačke organizacije: 2.1. Kosovska akademija nauka i umetnosti – najvažnija neuniverzitetska organizacija za naučna istraživanja na Kosovu, koja promovise naučnu misao i umetničko stvaralaštvo. 2.2. Albanološki Institut u Prištini - neuniverzitetska naučnoistraživačka organizacija na Kosovu. 2.3. Institut istorije – fokusira se na istraživačke aktivnosti zasnovane na šemi mobilnosti – posete bibliotekama i arhivima u zemljama u regionu. 2.4. Kosovski pedagoški institut - neuniverzitetska organizacija koja svoje aktivnosti zasniva na istraživanja u oblasti obrazovanja, kulture, naučnog mišljenja, kurikuluma i oblasti reformi

reformave në sektorin e arsimit. 2.5. Agjencia e Kosovës për Standardizim dhe Departamenti i Metrologjisë - organizatë e bazuar në teknologji për të nxitur rritjen ekonomike, veçanërisht nëpërmjet tregtisë së jashtme. Agjencia vepron në kuadër të Ministrisë së Tregtisë dhe Industrisë. 3. Institutet tjera me komponentë hulumtuese (hulumtimi nuk është aktivitet kryesor): 3.1. Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike (IKSHPK); 3.2. Instituti Bujqësor i Kosovës (IBK); 3.3. Instituti Hidrometeorologjik i Kosovës (IHMK); 3.4. Instituti i Kosovës për Mbrojtje të Natyrës (IKMN). Neni 7 Mekanizmat kontraktual për transferimin e teknologjisë 1. Licencat, përkatësisht shkëmbimi i	education sector. 2.5. Kosova Agency for Standardization and the Department of Metrology - a technology-based organization to promote economic growth, especially through foreign trade. The Agency operates within the Ministry of Trade and Industry. 3. Other institutes with Research Components (research is not the main activity). 3.1. National Institute of Public Health (NIPHK); 3.2. Kosova Agricultural Institute (KAI); 3.3. Kosova Hydrometeorological Institute (KHMI); 3.4. Kosova Institute for Nature Protection (KINP); Article 7 Contractual mechanisms for technology transfer 1. Licenses respectively the exchange of	u obrazovnom sektoru. 2.5. Kosovska agencija za standardizaciju i Departament za metrologiju – organizacija zasnovana na tehnologiji za podstivanje ekonomskog rasta, posebno kroz spoljnu trgovinu. Agencija deluje u okviru Ministarstva trgovine i industrije. 3. Drugi instituti sa istraživačkim komponentama (istraživanje nije glavna aktivnost): 3.1. Nacionalni institut za javno zdravlje (NIJZK); 3.2. Kosovski poljoprivredni institut (KPI); 3.3. Kosovski hidrometeorološki institut (KHMI); 3.4. Kosovski institut za zaštitu prirode (KIZP). Član 7 Ugovorni mehanizmi za transfer tehnologije 1. Licence, odnosno razmena pristupa

qasje së një teknologjie nga një kompani në një kompani tjetër. 2. Licencat e përbashkëta, është një marrëveshje ndërmjet dy kompanive që u lejon të dyjave të kenë qasje në teknologjitë specifike në pronësi të dy kompanive. 3. Kontrata për Kërkime Shkencore & Zhvillim, është një marrëveshje me të cilën kompania ose organizata e specializuar në kërkime, zhvillon kërkime në fusha specifike në emër të një firme sponsorizuese. 4. Korporata për Kërkime Shkencore dhe Zhvillim ose ndërmarrja e përbashkët kërkimore shkencore, nënkupton themelimin e një organizate e veçantë në pronësi të përbashkët nga dy ose më shumë kompani, e cila zhvillon kërkime shkencore në emër të pronarëve të saj. 5. Konzorciumi për Kërkime Shkencore, është një organizatë me shumë anëtarë e themeluar që të zhvillojë kërkime shkencore të përbashkëta në një fushë më të gjerë, në objektet e veta duke e huazuar stafin e kompanisë anëtare.	access of a technology from one company to another company. 2. Joint licenses are agreements between two companies that allows both to have access to specific technologies owned by both companies. 3. Scientific Research & Development contract is an agreement by which a research company or organization conducts research in specific areas on behalf of a sponsoring firm. 4. Scientific Research and Development Corporation or joint research enterprise means the establishment of a separate organization jointly owned by two or more companies, which conducts scientific research on behalf of its owners. 5. The Scientific Research Consortium is a multi-member organization established to conduct joint research in a wider field, on its own premises by lending the staff of the member company.	tehnologije od strane jedne kompanije drugoj kompaniji. 2. Zajedničke licence je sporazum između dve kompanije koji obema omogućava da imaju pristup određenim tehnologijama u vlasništvu obe kompanije. 3. Ugovor o naučna istraživanja & razvoju, je sporazum kojim kompanija ili organizacija specijalizovana za istraživanje sprovodi istraživanje u određenim oblastima u ime sponzorske firme. 4. Korporacija za naučna istraživanja i razvoj, ili zajedničko naučno istraživačko preduzeće, podrazumeva osnivanje posebne organizacije u zajedničkom vlasništvu od dve ili više kompanije, koja sprovodi naučna istraživanja u ime svojih vlasnika. 5. Naučno-istraživački konzorcijum, je organizacija više članova osnovana da sprovodi zajednička naučna istraživanja u široj oblasti, u sopstvenim objektima pozajmljivanjem osoblja kompanije članice.

Neni 8 Mekanizmat për mbrojtjen e pronësisë intelektuale	Article 8 Mechanisms for the Protection of Intellectual Property	Član 8 Mehanizmi za zaštitu intelektualne svojine
1. Patentat janë lloj i të Drejtave Pronësore Intelektuale (DPI) që përmban dy komponentë: shpikja duhet të jetë risi dhe industrialisht e zbatueshme përfshirë edhe bujqësinë dhe rrjedhimisht i jep të drejtë pronarit të saj që t'jua ndalojë të tjerëve shfrytëzimin e tij/saj. 2. Marka tregtare, është shenjë e mbrojtur nga (PI) që i dallon mallrat ose shërbimet e një kompanie nga ato të një kompanie tjetër dhe që mbron pronarin nga konkurrenca jolohale. E drejta për Markë Tregtare në Kosovë fitohet pas regjistrimit nga Zyra për Pronësi Industriale në Republikën e Kosovës. 3. Dizajni industrial, po ashtu është një e drejtë ekskluzive përmes të cilës kompania ose pronari mbron format estetike, respektivisht karakteristikat e produkteve të tij/saj. 4. Sekretet tregtare, janë të drejtat mbi Pronën Intelektuale (PI), të vlefshme në aspektin komercial dhe përfshijnë informacione teknike dhe komerciale, të cilat mund të shiten ose të licencohen.	1. Patents are a type of Intellectual Property Rights (IPR) that have two components: the invention must be innovative and industrially applicable including agriculture, and consequently entitles its owner to prohibit others from using it. 2. A trademark is a protection sign from (IP) that distinguishes the goods or services of one company from those of another company, and that protects the owner from unfair competition. The right for a Trademark in Kosovo is acquired after registration by the Industrial Property Office in the Republic of Kosovo. 3. Industrial design is also an exclusive right through which the company or owner protects the aesthetic forms, respectively the characteristics of his / her products. 4. Trade secrets are commercially valid Intellectual Property (IP) rights and include technical and commercial information, which may be sold or licensed.	1. Patenti su vrsta prava intelektualne svojine (PIS) koja sadrži dve komponente: pronalazak mora da bude inovativan i industrijski primenljiv, uključujući poljoprivredu, i shodno tome daje svom vlasniku pravo da zabrani drugima njeno/njegovo korišćenje. 2. Tržišna marka je zaštitni znak od strane (IS) koji razlikuje robu ili usluge jedne kompanije od robe ili usluge druge kompanije i štiti vlasnika od nelojalne konkurencije. Pravo na trgovačku marku na Kosovu stiče se nakon registracije od strane Kancelarije za industrijsku svojину u Republici Kosovo. 3. Industrijski dizajn, je takođe ekskluzivno pravo kojim preduzeće ili vlasnik štiti estetske forme, odnosno karakteristike svojih proizvoda. 4. Trgovačke tajne, su prava intelektualne svojine (IS) koja važeća u komercijalnom smislu i uključuju tehničke i komercijalne informacije koje se mogu prodati ili licencirati.

5. Të drejtat e autorit, janë të drejtat e autorit mbi punën e tij/saj letrare dhe artistike, p.sh. librat, programet kompjuterike, bazat e të dhënave, reklammat, filmat. E drejta e autorit është e rregulluar me legjislacionin në fuqi. 6. Agjencia për Pronësi Industriale (API), është një nga organet kryesorë përgjegjës që kryen procedurat rreth patentave, markave tregtare, dizajnit industrial si dhe shpikjeve tjera në Republikën e Kosovës. Neni 9 Llojet e transferimit të njohurive dhe teknologjisë 1. Transferimi i teknologjisë ndërmjet kompanive private është një nga format që zbatohet nëpërmjet licencimit, por edhe nëpërmjet ndërmarrjeve të përbashkëta dhe formave të tjera. 2. Transferimi i teknologjisë ndërmjet universitetit dhe industrisë është lloji më i rëndomtë dhe mund të krijohet në disa mënyra. Mënyra e thjeshtë është nëpërmjet mobilitetit të njerëzve meqenëse në nivelin universitar njerëzit krijojnë njohuri dhe këto njohuri transferohet në industri duke i punësuar këta njerëz.	5. Copyrights are the rights of the author on his/her literary and artistic work, e.g. books, software, databases, advertisements, movies. Copyright is regulated by legislation in force. 6. The Industrial Property Agency (IPA) is one of the main responsible bodies that performs procedures on patents, trademarks, industrial design and other inventions in the Republic of Kosova. Article 9 Types of knowledge and technology transfer 1. Technology transfer between private companies is one of the forms that is implemented through licensing but also through joint ventures and other forms. 2. Technology transfer between University and Industry is the most common type and can be created in several ways, the simplest way is through mobility of people since at university level people create knowledge and this knowledge is transferred to industry by employing these people.	5. Autorsko pravo, je autorsko pravo njegovim /njenim književnim i umetničkim delima, npr. knjige, kompjuterske programe, baze podataka, reklame, filmovi. Autorsko pravo je regulisano važećim zakonom. 6. Agencija za industrijsku svojinu (AIS) je jedan od glavnih odgovornih organa koji sprovodi procedure za patente, trgovačke marke, industrijski dizajn i druge pronalaskeske u Republici Kosovo. Član 9 Vrste transfera znanja i tehnologije 1. Transfer tehnologije između privatnih kompanija je jedan od oblika koji se sprovodi kroz licenciranje, ali i kroz zajedničke poduhvate i druge oblike. 2. Transfer tehnologije između univerziteta i industrije je najčešći tip i može se kreirati na nekoliko načina. Jednostavan način je kroz mobilnost ljudi jer na univerzitetskom nivou ljudi stvaraju znanje i to znanje se prenosi u industriju zapošljavanjem ovih ljudi.

Neni 10 Pronësia, vlerësimi dhe mbrojtja	Article 10 Ownership, valuation and protection	Član 10 Vlasništvo, procena i zaštita
1. Atribuimi i pronësisë duhet të merr parasysh: Qasjen dhe fushën e veprimtarisë së punonjësve në qendrën për kërkime shkencore, të sigurojë marrëveshje paraprake në projekte kërkimore bashkëpunuese, pastaj kompensimin dhe shpërblimin e hulumtuesve, veçanërisht në rastet kur zbulimi i tejkalon aranzhimet kontraktuale. 2. Pronësia mbi njohuritë ose teknologjinë u atribuohet personave që e kanë krijuar një produkt ose teknologji të re, nëse ata persona kanë qenë në marrëdhënie pune ose marrëveshje për shërbime, të drejtat e pronësisë do t'i takojnë punëdhënësit, por në raste të caktuara edhe stafit edhe studentëve, por kjo nuk përjashton dhe njohjen e disa të drejtave morale, në veçanti njohjen e autorësisë. 3. Aktivitetet kërkimore bashkëpunuese, të cilat u mundësojnë qendrave ose universiteteve të sigurojnë fonde për projekte kërkimore shkencore me përfshirjen e kompanive që në fazën e hershme të projektit, kërkojnë një marrëveshje paraprake. Nëse projekti zhvillohet bashkërisht nga universiteti dhe kompania, atëherë patenta do të jetë në	1. The attribution of ownership should take into account: The access and field of activity of the employees in the center for scientific research, to provide preliminary agreements in collaborative research projects, then the compensation and remuneration of researchers, especially in cases when the discovery exceeds the contractual arrangements. 2. Ownership of knowledge or technology is attributed to persons who have created a new product or technology, if those persons have been in an employment relationship or service agreement, the property rights will belong to the employer, but in certain cases also to the staff and students, but this does not exclude the recognition of certain moral rights, in particular the recognition of authorship. 3. Collaborative research activities that enable centers or universities to provide funding for research projects with the involvement of companies that in the early stages of the project, require a prior agreement. If the project is jointly developed by the university and the company, then the patent will be jointly owned by the university and the company,	1. Pripisivanje vlasništva treba da uzme u obzir: Pristup i oblast delatnosti zaposlenih u Centru za naučnoistraživački rad, da prethodno obezbedi dogovora o zajedničkim istraživačkim projektima, zatim naknade i naknade istraživačima, naročito u slučajevima kada otkriće prevazilazi ugovorne aranžmane. 2. Vlasništvo o znanjem ili tehnologijom pripisuje se licima koja su kreirala novi proizvod ili tehnologiju, ako su ta lica bila u radnom odnosu ili ugovoru o uslugama, imovinsko pravo će pripadati poslodavcu, ali u određenim slučajevima i osoblju, ali to ne isključuje i priznavanje određenih moralnih prava, posebno priznavanje autorstva. 3. Saradničke istraživačke aktivnosti, koje omogućavaju centrima ili univerzitetima da obezbede fondove za naučno istraživačke projekte uz uključivanje kompanija koje u ranim fazama projekta zahtevaju prethodnu saglasnost. Ako projekat zajednički razvijaju univerzitet i kompanija, onda će patent biti u zajedničkom vlasništvu univerziteta i kompanije, tako da oni dele

pronësi të përbashkët nga universiteti dhe kompania, pra ato e ndajnë pronësinë. Në mënyrë që të nxitet aktiviteti inovativ në marrëveshje duhet përfshirë edhe personeli dhe studentët.	so they share ownership. In order to foster innovative activity in the arrangement staff and students should also be involved.	vlasništvo. Da bi se podstakla inovativna aktivnost u dogovoru treba da se uključi i osoblje i studenti.
4. Pronësia mbi inovacionet, kur trajtohet kërkesa e zhvillimit nga një institucion në tjetrin, zakonisht pronësia mbi të drejtat e shfrytëzimit i takon palës që e ka porositur çështjen nga pala tjetër. Po ashtu, aspekti i pronësisë duhet përcaktuar me marrëveshje paraprake ndërmjet palëve të përfshira në proces.	4. Ownership on innovations, when a request for development is treated from one institution to another, usually ownership of exploitation rights belongs to the party who commissioned the issue from the other party. Also the aspect of ownership should be determined by prior agreement between the parties involved in the process.	4. Vlasništvo nad inovacijama, kada se radi o razvojnom zahtevu od jedne institucije do druge, obično vlasništvo korišćenju prava pripada strani koja je naručila izdanje od druge strane. Takođe, aspekt vlasništva treba da bude određen prethodnim dogovorom između strana uključenih u proces.
5. Vlerësimi i teknologjisë, kërkon vlerësimin dhe rikuperimin e teknologjisë, që është një proces i përcaktimit të vlerës së teknologjisë dhe rikuperimi nënkupton kryerjen e detyrave të nevojshme për të rritur vlerën e një teknologjie në një periudhë të caktuar kohore.	5. Technology evaluation requires the evaluation and recovery of technology, which is a process of determining the value of technology, and recovery means performing the tasks necessary to increase the value of a technology in a certain period of time.	5. Ocenjivanje tehnologije, zahteva procenu i oporavak tehnologije, što je proces utvrđivanja vrednosti tehnologije i oporavak znači obavljanje zadataka neophodnih za povećanje vrednosti tehnologije u određenom vremenskom periodu.
6. Vlerësimi i teknologjisë përfshin treguesit e përgjithshëm ekonomik dhe koston e zhvillimit të teknologjisë, përkatësisht investimet, koston e mbrojtjes së pronës intelektuale dhe koston e stafit hulumtues.	6. Technology evaluation includes general economic indicators and the cost of technology development, namely investments, the cost of intellectual property protection and the cost of research staff.	6. Procena tehnologije obuhvata opšte ekonomske pokazatelje i troškove razvoja tehnologije, odnosno investicije, troškove zaštite intelektualne svojine i troškove istraživačkog osoblja.
7. Zhvillimi i teknologjisë është proces që shoqërohet me efekte shtesë, përkatësisht me kosto që ndërlidhen me burimet e	7. Technology development is a process that is associated with additional effects, namely costs associated with the necessary	7. Razvoj tehnologije je proces koji je povezan sa dodatnim efektima, odnosno troškovima u vezi sa neophodnim

nevojshme dhe efektet pozitive siç janë të hyrat ekonomike nga shfrytëzimi i teknologjisë përkatëse. 8. Mbrojtja e PI-së (Prona Intelektuale) dhe teknologjisë duhet të realizohen nëpërmjet zyrtarëve për transferim të teknologjisë – ZTT, respektivisht nga institucioni përkatës. Objektivi kryesor është mbrojtja e investimeve, mbështetja e strategjisë së biznesit, ofrimi i përparësive konkurruese dhe zhbllokimi i potencialit të shkencës dhe teknologjisë. 9. Tri opsione që ndërlidhen me Shpikje janë: Shpikja si sekret, Publikimi i Shpikjes dhe Aplikimi për Patentë.	resources and positive effects such as economic revenues from the use of relevant technology. 8. The protection of IP (Intellectual Property) and technology should be realized through technology transfer officers - TTO, respectively by the relevant institution. The main objective is to protect investments, support business strategy, provide competitive advantages and unlock the potential of science and technology. 9. There are three options associated with Inventions such as: Invention as secret, Publication of Invention and Patent Application.	resursima i pozitivnim efektima kao što su ekonomski prihodi od korišćenje relevantne tehnologije. 8. Zaštita IS-a (Intelektualna svojina) i tehnologije treba da se realizuju preko službenika za transfer tehnologije - STT, odnosno od strane relevantne institucije. Glavni cilj je zaštita investicija, podrška poslovnoj strategiji, obezbeđivanje konkurentskih prednosti i otključavanje potencijala nauke i tehnologije. 9. Tri opcije povezane sa pronalascima su: Pronalazak kao tajna, objavljivanje pronalaska i prijavlivanje za patenta.
Neni 11 Promovimi dhe negocimi 1. Promovimi i teknologjisë mund të realizohet nëpërmjet kanaleve të ndryshme siç janë: shpallja në uebfaqen e institucionit, shpalljet në tregje, promovimi në konferenca, botimi në revistat periodike të industrisë, pjesëmarrja në ekspozitat e industrisë. 2. Aktivitetet promovuese përfshijnë po ashtu, identifikimin e klientëve dhe konkurrentëve potencialë.	Article 11 Promotion and negotiation 1. The promotion of technology can be realized through various channels such as: advertisement on the website of the institution, advertisements in the markets, promotion in conferences, publication in periodical industry magazines, participation in industry exhibitions. 2. Promotional activities also include the identification of potential customers and competitors.	Član 11 Promovisanje i pregovori 1. Promovisanje tehnologije se može realizovati kroz različite kanale kao što su: oglašavanje na web stranici institucije, reklame na pijacama, promovisanje na konferencijama, objavljivanje u periodičnim industrijskim časopisima, učešće na industrijskim izložbama. 2. Promotivne aktivnosti takode uključuju identifikaciju potencijalnih kupaca i konkurenata.

3. Procesi i negocimit për ta arritur marrëveshjen më të mirë të mundshme, do të fillojë pas promovimit dhe identifikimit të palës së interesuar.	3. The negotiation process to reach the best possible agreement will begin after the promotion and identification of the stakeholder.	3. Pregovarački proces za postizanje najboljeg mogućeg sporazuma počće nakon promovisanje i identifikaciji zainteresovane strane
4. Aspektet kryesore të procesit të negocimit janë rritja e të hyrave, kontrolli i zhvillimit të ardhshëm të teknologjisë dhe sigurimi i konfidencialitetit në kuadër të ekipit, organizatës dhe partnerëve.	4. The key aspects of the negotiation process are revenue growth, control of future technology development, and ensuring confidentiality within the team, organization, and partners.	4. Glavni aspekti pregovaračkog procesa su rast prihoda, kontrola budućeg razvoja tehnologije i obezbeđivanje poverljivosti unutar tima, organizacije i partnera.
Neni 12 Komericializimi	Article 12 Commercialization	Član 12 Komercijalizacija
1. Procesi i komercializimit përfshin tri opsione të ndryshme: shitja e aplikacionit të patentës, licencimi i teknologjisë ose spin-off.	1. The commercialization process involves three different options: selling the patent application, licensing the technology, or spin-off.	1. Proces komercijalizacije uključuje tri različite opcije: prodaju prijave patenta, licenciranje tehnologije ili spin-off.
2. Shitja e plotë do të thotë shitje e tërësishme pa asnjë kufizim, ku pronari i ri i ka të gjitha të drejtat mbi asetet e PI-së.	2. Full sale means a complete sale without any restrictions, where the new owner has all the rights over the IP assets.	2. Potpuna prodaja znači punu prodaju bez ikakvih ograničenja, što novi vlasnik ima sva prava nad imovinom IS.
3. Licencimi është një qasje komerciale për inovacionin akademik në industri.	3. Licensing is a commercial approach to academic innovation in industry.	3. Licenciranje je komercijalni pristup akademskim inovacijama u industriji.
4. Spin-off/Start Up do të thotë që Universiteti do t'ia licencojë teknologjinë një firme të sapoformuar me fokus të veçantë në prodhimin e teknologjisë.	4. Spin-off / Start Up means that the University will license the technology to a newly formed firm with a special focus on technology production.	4. Spin-off / Start Up znači da će Univerzitet licencirati tehnologiju novoformiranoj firmi sa posebnim fokusom na proizvodnju tehnologije.
5. Spin-off është teknologji e krijuar nga	5. Spin-off is technology created by the	5. Spin-off je tehnologija koju je kreirao

universiteti me teknologji në pronësi të universitetit dhe e financuar nga universiteti. 6. Start-up është kompani e krijuar jashtë Universitetit, me teknologji të licencuar për t'u vënë në veprim nga Universiteti dhe e financuar nga investitorët e jashtëm.	University with technology owned by the University and funded by the University. 6. Start-up is a company established outside the University, with technology licensed to operate by the University and funded by external investors.	univerzitet sa tehnologijom u vlasništvu univerziteta i tehnologijom koju finansiraju univerziteti. 6. Start-up je kompanija osnovana van Univerziteta, sa tehnologijom licenciranom za rad od strane Univerziteta i finansiranom od strane spoljnih investitora.
Neni 13 Njohuritë dhe teknologjia që trajtohen si prioritet kombëtar 1. Njohuritë dhe teknologjia të cilat konsiderohen si prioritet kombëtar zakonisht janë njohuri dhe teknologji të cilat bazohen në përparësitë krahasuese të vendit. 2. Sipas Programit Kombëtar të Shkencës, prioritetet kryesore janë: 2.1. Mjedisi, energjia dhe burimet natyrore; 2.2. Prodhimi bujqësor dhe siguria e ushqimit; 2.3. Hulumtimet mjekësore; 2.4. Hulumtimet shoqërore dhe ekonomike;	Article 13 Knowledge and technology that are treated as a national priority 1. Knowledge and technology which are considered as national priority are usually knowledge and technology which are based on the comparative advantages of the country. 2. According to the National Science Program, the main priorities are: 2.1. Environment, energy and natural resources; 2.2. Agricultural production and food security; 2.3. Medical researches; 2.4. Social and economic researches;	Član 13 Znanje i tehnologija koji se tretiraju kao nacionalni prioritet 1. Znanje i tehnologija koji se smatraju kao nacionalni prioritet su obično znanje i tehnologija koje se zasnivaju na komparativnim prednostima zemlje. 2. Prema Nacionalnom naučnom programu, glavni prioriteti su: 2.1. Životna sredina, energija i prirodni resursi; 2.2. Poljoprivredni proizvodi i bezbednost hrane; 2.3. Medicinsko istraživanje; 2.4. Društvena i privredna istraživanja.

2.5. Zhvillimi i një shoqërie të bazuar në dije; studime gjuhësore, historike dhe kulturore; 2.6. Teknologjia Informative dhe Komunikuese si një disiplinë ndër-horizontale që zhvillohet krahas fushave të tjera prioritare të Programit Kombëtar të Shkencës. 3. Duke e pasur parasysh situatën aktuale socio-ekonomike dhe ndryshimet në tërë botën, duhet të rishikohen edhe prioritetet kombëtare të Kosovës duke ia shtuar digjitalizimin dhe prioritetet tjera të mundshme të cilat mund ta mbështesin ndërlidhjen e kërkimeve shkencore me ekonominë.	2.5. Development of a knowledge-based society; linguistic, historical and cultural studies. 2.6. Information and Communication Technology as a cross-horizontal discipline that develops alongside other priority areas of the National Science Program. 3. Given the current socio-economic situation and changes around the world, Kosovo's national priorities need to be reviewed by adding digitalisation, and other possible priorities that could support linking scientific research with the economy.	2.5. Razvoj društva zasnovanog na znanju; lingvističke, istorijske i kulturološke studije; 2.6. Informacione i komunikacione tehnologije kao međuhorizontalna disciplina koja se razvija uporedo sa drugim prioritetnim oblastima Nacionalnog naučnog programa. 3. Imajući u vidu trenutnu socio-ekonomsku situaciju i promene širom sveta, treba da se preispitaju i nacionalni prioriteti Kosova, dodajući digitalizaciji i druge moguće prioritete koji bi mogli da podrže povezivanje naučnih istraživanja sa privredom.
Neni 14 Njohuritë dhe teknologjia të cilat inkurajohet të transferohen 1. Institucionet hulumtuese dhe institucionet tjera që merren me kërkime shkencore dhe veprimtari ekonomike lejohen që t'i transferojnë njohuritë dhe teknologjinë nëse : 1.1. Njohuritë dhe teknologjia që ndikojnë në zhvillimin shkencor dhe ekonomik të vendit, respektivisht	Article 14 Knowledge and technologies which are encouraged to be transferred 1. Research institutions and other institutions engaged in scientific research and economic activity are allowed to transfer knowledge and technology if the following: 1.1. Knowledge and technology that affect the scientific and economic development of the country,	Član 14 Znanje i tehnologija koje se ohrabruju za transfer 1. Istraživačke institucije i druge institucije koje se bave naučnim istraživanjem i privrednim delatnostima dozvoljen je prenos znanja i tehnologije ako: 1.1. Znanje i tehnologija koji utiču na naučni i ekonomski razvoj zemlje, odnosno podržavaju stvaranje novih i

mbështesin krijimin e produkteve të reja dhe konkurruese; 1.2. Njohuritë dhe teknologjia që mbështesin krijimin e shërbimeve dhe industrive të reja, ose avancojnë shërbimet dhe industritë ekzistuese; 1.3. Njohuritë dhe teknologji që avancojnë konkurrencën ekonomike në nivel vendi si dhe në atë rajonal, respektivisht njohuritë dhe teknologjitë që zhvillojnë dhe avancojnë prodhimtarinë vendore; 1.4. Njohuritë dhe teknologji që avancojnë kursimin e energjisë, lëndëve të para dhe burimeve të reja energjetike ose të ripërtërishme; 1.5. Njohuritë dhe teknologjia të cilat garantojnë dhe sigurojnë shëndetin e popullatës; 1.6. Njohuritë dhe teknologjia që garantojnë mbrojtjen e ambientit si dhe parandalojnë fatkeqësitë natyrore dhe epidemitë.	respectively support the creation of new and competitive products. 1.2. Knowledge and technology that support the creation of new services and industries, or advance existing services and industries. 1.3. Knowledge and technologies that advance economic competition at the national level, as well as at the regional level, respectively knowledge and technologies that develop and advance local production. 1.4. Knowledge and technology that advances the saving of energy, raw materials, and new or renewable energy sources. 1.5. Knowledge and technology that guarantee and ensure the health of the population. 1.6. Knowledge and technology that guarantee the protection of the environment as well as prevent natural disasters and epidemics.	konkurentnih proizvoda; 1.2. Znanje i tehnologija koje podržavaju stvaranje novih usluga i industrija, ili unapređuju postojeće usluge i industrije; 1.3. Znanje i tehnologije koje unapređuju ekonomsku konkurenciju na nacionalnom i regionalnom nivou, odnosno znanja i tehnologije koje razvijaju i unapređuju lokalnu proizvodnju; 1.4. Znanje i tehnologija koja unapređuje uštedu energije, sirovina i novih ili obnovljivih izvora energije; 1.5. Znanja i tehnologija koja garantuje i obezbeđuje zdravlje stanovništva; 1.6. Znanja i tehnologija koja garantuje zaštitu životne sredine kao i sprečavanje prirodnih katastrofa i epidemija.

Neni 15 Njohuritë dhe teknologjia të cilat mund të transferohen me kufizime	Article 15 Knowledge and technologies which are encouraged to be transferred with limitations	Član 15 Znanje i tehnologija koje se mogu prenositi sa ograničenjima
1. Njohuritë dhe teknologjia të cilat mund të kenë ndikim në ekonominë kombëtare dhe të rrisin aftësitë konkurruese të ekonomisë kombëtare. 2. Njohuritë dhe teknologjia të cilat mund të kenë ndikim në shëndetin kombëtar. 3. Njohuritë dhe teknologjia të cilat mund të kenë ndikim në ushqim, prodhimin bujqësor dhe industrial. 4. Njohuritë dhe teknologji të cilat mund të kenë ndikim në sigurinë kombëtare. 5. Njohuritë dhe teknologji të cilat mund ta stagnojnë zhvillimin e përgjithshëm socio-ekonomik.	1. Knowledge and technology which can have an impact on the national economy and increase the competitiveness of the national economy. 2. Knowledge and technology which may have an impact on national health. 3. Knowledge and technology which may have an impact on food, agricultural and industrial production. 4. Knowledge and technology which may have an impact on national security. 5. Whose knowledge and technologies may stagnate the general socio-economic.	1. Znanje i tehnologije koje mogu uticati na nacionalnu ekonomiju i da povećaju konkurentnu sposobnost nacionalne privrede. 2. Znanje i tehnologija koje mogu imati uticaj na nacionalno zdravlje. 3. Znanje i tehnologija koje mogu imati uticaj na hranu, poljoprivrednu i industrijsku proizvodnju. 4. Znanje i tehnologija koje mogu imati uticaj na nacionalnu bezbednost. 5. Znanje i tehnologija koje mogu da stagniraju ukupan društveno-ekonomski razvoj.
Neni 16 Njohuritë të cilat nuk mund të transferohen ose ndalohen për transferim	Article 16 Knowledge which cannot be transferred or stopped for transfer	Član 16 Znanje koje se ne može preneti ili zaustaviti radi transfer
1. Transferimi i njohurive dhe teknologjisë që kërcënojnë integritetin shkencor dhe humanizmin.	1. Transfer of knowledge and technology that threaten scientific integrity and humanism;	1. Transfer znanja i tehnologije koje ugrožava naučni integritet i humanizam.

2. Transferimi i njohurive dhe teknologjisë që kërcënojnë drejtpërdrejt sigurinë kombëtare.	2. Transfer of knowledge and technology that threaten directly the national security;	2. Transfer znanja i tehnologije koje direktno ugrožavaju nacionalnu bezbednost.
3. Njohuritë dhe teknologjia të cilat konsiderohen si sekrete kombëtare.	3. Knowledge and technologies that are considered as national secrets;	3. Znanje i tehnologija koje se smatraju nacionalnom tajnom.
4. Transferimi i njohurive dhe teknologjisë që kërcënojnë mjedisin.	4. Transfer of knowledge and technology that threaten the environment;	4. Transfer znanja i tehnologije koje ugrožavaju životnu sredinu.
5. Transferimi i njohurive dhe teknologjisë që kërcënojnë prodhimin e ushqimit dhe aftësinë e vendit për të siguruar rritje ekonomike dhe mirëqenie sociale.	5. Knowledge and technology transfer that threaten the country's food production and ability to ensure economic growth and social welfare;	5. Transfer znanja i tehnologije koje ugrožavaju proizvodnju hrane i sposobnost zemlje da se osigura ekonomski rast i socijalno blagostanje.
6. Transferimi i njohurive dhe teknologjisë që rrezikojnë kapacitetet mbrojtëse të vendit.	6. Knowledge and technology transfer that threaten the country's defense capabilities;	6. Transfer znanja i tehnologije koje ugrožavaju odbrambene apacitete zemlje.
7. Transferimi i njohurive dhe teknologjisë të cilat, me ndonjë vendim të Qeverisë së Kosovës janë të ndaluara.	7. Knowledge and technology transfer which are prohibited by any decision of the Government of Kosova;	7. Transfer znanja i tehnologije koje, određenom odlukom Vlade Kosova su zabranjeni.
8. Transferimi i njohurive dhe teknologjisë të cilat, me ndonjë vendim të veçantë ose direktivë të BE-së konsiderohen të ndaluara, ose në kundërshtim me qëllimet strategjike të zhvillimit të BE-së dhe Kosovës.	8. Knowledge and technology transfer which, by any special decision or EU directive, are considered prohibited, or contrary to the strategic development goals of the EU and Kosova;	8. Transfer znanja i tehnologije koje se, bilo kojom posebnom odlukom ili direktivom EU, smatraju zabranjenim, ili suprotnosti sa strateškim ciljevima razvoja EU i Kosova.
9. Transferimi i njohurive dhe	9. Knowledge and technology transfer	9. Transfer znanja i tehnologije koji se

teknologjisë të cilat konsiderohen sekret ushtarak ose të rëndësishë së veçantë ushtarake.

**Neni 17
Hyrja në fuqi**

Ky Udhëzim administrativ hyn në fuqi shtatë (7) ditë pas nënshkrimit nga Ministri.

Arbërie Nagavci
Ministre/MASHFI

Datë: _____ / _____ / _____

which is considered a military secret or of special military importance.

**Article 17
Entry into force**

This Administrative Instruction enters into force seven (7) days after being signed by the Minister.

Arbërie Nagavci

Minister/MESTI

Date: _____ / _____ / _____

smatraju vojnom tajnom ili od posebnog vojnog značaja.

**Član 17
Stupanje na snagu**

Ovo Administrativno Uputstvo stupa na snagu sedam (7) dana nakon potpisivanja od strane Ministra.

Arbërie Nagavci

Ministarka / MONTI

Datum: _____ / _____ / _____